

การศึกษาผลการสอนโดยใช้วิธีสอนสร้างสถานการณ์จำลอง

วิชาเศรษฐศาสตร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

A Satdy of Teaching Methods, Teaching Simulation to Creat
A Simulation of Economics Learning Social Studies Religion and
Culture Students Grade 7 School Rajabhat University Nakhon Sawan

สมชาย ดัดประดิษฐ์* สมชัย ศรีนอก** นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ***

Received: February 24, 2018

Revised: April 26, 2018

Accepted: May 13, 2018

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ 1. เพื่อสร้างแผนการสอนโดยใช้วิธีสอนสถานการณ์จำลอง 2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับสอนโดยใช้วิธีสอนสถานการณ์จำลอง 3. เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนหลังได้รับการสอนสถานการณ์จำลอง

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้ 1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาคำนวณว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยโดยรวม พบว่าการสอนแบบร่วมมือเรื่องความเป็นไทยสาระหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและทำให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองทำให้เกิด

* สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

** ภาควิชาการสอนสังคมศึกษาการศึกษาคณะครุศาสตร์ มจร.

*** ภาควิชาการสอนสังคมศึกษาการศึกษาคณะครุศาสตร์ มจร.

พัฒนาการด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ และเกิดจิตสำนึกที่ดีนักเรียนมีการทำงานร่วมกันเป็นการฝึกการใช้ทักษะการดำเนินชีวิตให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

คำสำคัญ: การศึกษาผลการสอนโดยใช้วิธีสอนสร้างสถานการณ์จำลอง

Abstract

In this research, the objectives are as follows: 1. To create a teaching plan using the simulation teaching method 2. To study the learning achievement of students after being taught by using the simulation teaching method 3. To study the ability to solve Problems of students after being taught simulationsThe research

research result

This research Can summarize the research results as follows.
1. Students who have been taught to create a simulation model for grade 1, who have been taught to create simulations Had lower academic achievement in social studies than students who were taught as usual With statistical significance at the level of 0.5 consistent with the hypothesis set 2. Students who have been taught to create simulations have higher problem-solving abilities than students who receive regular teaching. With statistical significance at the level of 0.5 consistent with the hypothesis set. The results of the overall research found that teaching co-operation on Thai identity, subject, civics of Mathayom Suksa 1 students is a lesson that focuses on learners and makes the students learn by themselves, resulting in development of skills. Analyze And have a good consciousness. Students work together to practice using life skills to live with others.

Keywords: A Satdy of Teaching Methods, Teaching Simulation to Creat

1. บทนำ

การศึกษามีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพของคนให้ถึงพร้อม ซึ่งคุณสมบัติที่จะอยู่ร่วมในสังคมมนุษย์อย่างมีความสุข กล่าวคือ มุ่งเน้นพัฒนาความรู้ ความคิด และทักษะในการปฏิบัติจริง อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองให้มีความสุข การมีงานทำ มีรายได้ และมีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้กับสังคมของตนและประเทศชาติ ดังนั้นในการจัดการศึกษาจะอาศัยหลักสำคัญ 4 ประการ คือ การเรียนเพื่อรู้ การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติจริง การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่

ร่วมกัน และการเรียนรู้เพื่อชีวิต สำหรับการเรียนรู้เพื่อชีวิตนั้น เพื่อจะได้สามารถปรับปรุงบุคลิกภาพของตน มีการดำเนินงานต่างๆโดย อิสระ มีดุลพินิจและความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น เกี่ยวกับเรื่องนี้ในการจัดการศึกษาเราจะต้องไม่ละเลยการพัฒนา มีศักยภาพในด้านใดด้านหนึ่งเป็นอันขาด คือ ความจำ การใช้เหตุผล ความซาบซึ้งในสุนทรียภาพ สมรรถนะทางร่างกาย และทักษะในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น

ถึงแม้จะมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนแบบเดิมที่สอนแบบการเรียนการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางเปลี่ยนเป็นการเรียนการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้โดยเน้นไปที่ประโยชน์ที่ผู้เรียนควรจะได้รับ เพื่อต้องการปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาด้วยตนเอง แต่ในทางกลับกันถึงแม้จะกล่าววาระบบการศึกษาไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญยิ่ง โดยเปลี่ยนจากเดิมที่สอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแล้ว ก็เหมือนว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยังไม่เห็นผลอย่างสมบูรณ์ เพราะบางโรงเรียนที่ยังไม่พร้อมกับการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะครูผู้สอนบางท่านก็ยังเคยชินอยู่กับการสอนแบบหน้าชั้นเรียนเป็นผู้บรรยายเพียงคนเดียวโดยมีผู้เรียนเป็นผู้ฟังและจดตามเพียงอย่างเดียว ซึ่งการเรียนแบบนี้ส่งผลให้เกิดปัญหาทางการเรียนการสอนขึ้น เมื่อพิจารณาการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองซึ่งเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นวิธีการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องที่มีความสัมพันธ์ซับซ้อนได้อย่างเข้าใจเกิดความเข้าใจ เนื่องจากได้มีประสบการณ์ที่เห็นประจักษ์ชัดด้วยตนเอง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนสูงมาก เกิดการเรียนรู้และความสนุกสนานทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ศึกษาทักษะกระบวนการต่างๆ จำนวนมาก เช่น กระบวนการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น กระบวนการสื่อสาร กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการแก้ปัญหาและกระบวนการคิด

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองในวิชาสังคมศึกษาว่าเมื่อนักเรียนได้รับการเรียนการสอนด้วยวิธีนี้จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างไปจากการสอนแบบปกติและจะมีผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างแผนการสอนโดยใช้วิธีสอนสถานการณ์จำลอง
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับสอนโดยใช้วิธีสอนสถานการณ์จำลอง
3. เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนหลังได้รับการสอนสถานการณ์จำลอง

3. ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการสอนโดยใช้วิธีสร้างสถานการณ์จำลองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัยดังต่อไปนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาที่ผู้วิจัยนำไปใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การจัดสรรทรัพยากร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหนังสือเรียน หนังสือประกอบการเรียนและคู่มือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีการสอนโดยใช้วิธีสร้างสถานการณ์จำลอง เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน จากประสบการณ์ของผู้เขียนที่ได้มีโอกาสศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน พบวิธีการสอนมีหลายวิธีสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระและผู้เรียน ซึ่งในที่นี้ จะนำเสนอวิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

1.3.2 ประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสังคมศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาสังคมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งได้มาแบบเจาะจง จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 20 คน

1.3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนโดยสร้างสถานการณ์จำลอง

ตัวแปรตามมี 2 ตัวแปร ได้แก่ 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

2. ความสามารถในการแก้ปัญหา

4. สมมติฐานในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและหลักการของการสอนสังคมศึกษาด้วยวิธีการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง เมื่อศึกษาว่าวิธีสอนดังกล่าวนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลสัมฤทธิ์ด้านการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สูงขึ้น

ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับสอนโดยใช้วิธีสอนสร้างสถานการณ์จำลองสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนสามารถแก้ปัญหาของนักเรียน หลังเรียนโดยใช้วิธีสอนสร้างสถานการณ์จำลองสูงกว่าก่อนเรียน

5. นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การสอนแบบสถานการณ์จำลอง หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้ใกล้เคียงหรือเลียนแบบสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ด้วยตนเองโดยการแสดงบทบาทเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในบทบาท รู้จักแก้ไขปัญหาแล้วเกิดการเรียนรู้ต่อสถานการณ์จำลอง

ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ หมายถึง เนื่องจากทรัพยากรทางเศรษฐกิจของโลกมีจำกัดและไม่สามารถตอบสนองความต้องการทั้งหมดของมนุษย์ได้ จึงจำเป็นต้องมีการเลือกที่จะผลิตสินค้าและบริการอะไรบ้าง ผลิตในจำนวนเท่าใด ลำดับของการผลิตควรเป็นอย่างไร อะไรควรผลิตก่อน อะไรควรผลิตหลัง เนื่องจากทรัพยากรมีจำกัด ไม่พอเพียงกับความต้องการ เราจึงควรเลือกผลิตสินค้าและบริการซึ่งเป็นที่ต้องการและมีความจำเป็นมากที่สุดก่อนเป็นลำดับแรก และผลิตตามความต้องการ ลดหลั่นลงมาเรื่อยๆ ทั้งนี้ เพื่อให้สินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นมาได้นั้นสามารถนำไปใช้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ให้ได้มากที่สุด เพราะถ้าไม่ผลิตตามความต้องการแล้วสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นมา ได้ก็จะเกิดการสูญเสียเปล่าเนื่องจากไม่ได้ถูกนำไปใช้ ถือเป็นการสูญเสียทรัพยากรไปโดยเปล่าประโยชน์จึงต้องประสบกับปัญหาอย่างเดียวกัน คือ ผลิตอะไร ผลิตอย่างไร และผลิตเพื่อใคร ซึ่งรวมเรียกว่าปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นความสามารถของนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งเกิดจากนักเรียนได้รับประสบการณ์จากกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยครูต้องศึกษาแนวทางในการวัดและประเมินผล การสร้างเครื่องมือวัดให้มีคุณภาพ วิชาสังคมศึกษา เรื่อง ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมซึ่งวัดได้จากการตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เศรษฐศาสตร์ หมายถึง เป็นวิชาที่ว่าด้วยการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดไปใช้ในทางเลือกต่าง ๆ

6. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental – research) เพื่อศึกษาผลการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิชาสังคมศึกษา และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งรายละเอียดดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 20 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ จำนวน 20 คน ด้วยวิธีการแบบเจาะจงโดยการเลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แผนการสอนสังคมศึกษา โดยใช้วิธีสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา
3. แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาลำดับเดียวกัน ทั้งสองกลุ่ม บันทึกผลคะแนนไว้เป็นทดสอบก่อนเรียน

3. ทำการสอนกลุ่มทดลองโดยใช้วิธีแบบสร้างสถานการณ์จำลอง และทำการสอนกลุ่มควบคุม โดยการสอนตามปกติ ทั้งสองกลุ่มใช้เนื้อหาเดียวกัน

3. หลังเสร็จสิ้นการทดลอง ทำการทดสอบอีกครั้งกับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

4. ตรวจสอบคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาแล้วบันทึกคะแนนเป็นคะแนนการทดสอบหลังเรียน นำผลคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน มาวิเคราะห์ผลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจำแนกตามตัวแปร แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐาน ดังนี้

1. ทดสอบความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองกับการสอนตามปกติ แล้วนำไปทดสอบแบบที (t - test) กรณีกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (Independent)

2. ทดสอบความแปรปรวนของคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองกับการสอนตามปกติ แล้วนำไปทดสอบแบบที (t - test) กรณีกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (Dependent)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถในการแก้ปัญหาทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมคำนวณโดยใช้ t -test แบบเป็นอิสระต่อกัน มีความแปรปรวนไม่เท่ากัน (ล้วน สายยศ. 2540: อ้างถึงใน ทิพา ดวงตาเวียง. 2548: 51)

7. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนที่ได้รับการสอนสร้างสถานการณ์จำลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ โดยการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลอง ผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพา ดวงตาเวียง (2548)

1.1 การสอนแบบสถานการณ์จำลองเป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีขั้นตอนที่มุ่งมั่นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง จากการปฏิบัติกิจกรรม (Active Learning) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ลงมือกระทำเพื่อให้ได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียนรู้จากเอกสารประกอบการเรียนการสอนและกรณีตัวอย่าง แล้วนำเอาประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการอภิปรายร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดความรู้ใหม่และเข้าใจในเรื่องที่เรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเพียเจต์และเฮลเดอร์ (Piaget and Inhelder.1969 : 58 - 59) ที่กล่าวว่า การมี

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม มีผลให้สติปัญญาและความคิดมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมมีปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นกระบวนการดูดซึมเข้าสู่โครงสร้าง (Assimilation) และปรับเปลี่ยนโครงสร้าง (Accommodation) จึงทำให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ตลอดเวลา

1.2 การสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีการจัดการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง และเป็นผู้สร้างความรู้ขึ้นเองโดยการถ่ายโยงประสบการณ์สิ่งแวดล้อมและความรู้เดิมเพื่อสร้างความรู้ใหม่ ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมทุกคนได้คิดและนำไปปฏิบัติทีละขั้นตอน ครูเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา กิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นระบบและมีการปฏิบัติเป็นขั้นตอนตามลำดับ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสามารถเชื่อมโยงความรู้จากสถานการณ์หนึ่งไปยังอีกสถานการณ์หนึ่ง ทำให้ผู้เรียนสนใจและเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากขึ้นสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของจอห์น ดิวอี้ ที่กล่าวถึงการเรียนรู้ว่า การเรียนที่จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและمرتักขะในการปฏิบัติกิจกรรมด้วย และสอดคล้องกับทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคท์ (ประสาธน์ อิศรปริดา.2523 : 75) ที่ว่าการเรียนการสอนของครูจะต้องสอนในสิ่งที่คล้ายกับโลกแห่งความเป็นจริง ที่เด็กจะออกไปเผชิญให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อให้ผู้เรียนถ่ายโยงการเรียนรู้ไปสู่สังคมภายนอกได้ง่าย

จากเหตุผล 2 ประการดังกล่าวข้างต้นเป็นการสนับสนุนข้อค้นพบที่ว่า การวิจัยครั้งนี้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนสูงกว่าก่อนที่จะได้รับการสอนแบบสถานการณ์จำลอง

2. การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบสถานการณ์จำลองก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานในการวิจัย สามารถอธิบายด้วยเหตุผลได้ดังนี้

2.1 นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เพราะได้รับการฝึกให้ใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ เริ่มจากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารประกอบการเรียนและกรณีตัวอย่าง การวางแผนร่วมกันในการทำงาน การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ การวิเคราะห์และนำเสนอผลงาน ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการทำงาน ครูทำหน้าที่เป็นเพียงที่ปรึกษาแก่นักเรียนเท่านั้น การที่ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึงและได้รับการฝึกฝนอยู่เสมอและเรียนรู้ด้วยตนเองไปทีละขั้นตอนอย่างมีระบบ จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีขึ้นดังที่ สมจิตร สวรรณไพบูรณ์ (2535 : 34) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดและนำไปปฏิบัติทีละขั้นตอนเป็นการจัดโอกาสให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน ซึ่ง

สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของจอห์น ดิวอี้ ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดและนำไปปฏิบัติทีละขั้นตอนเป็นการจัดโอกาสให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

2.2 การสอนแบบสถานการณ์จำลอง คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูลและกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้นๆ โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริงเป็น วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงและเกิดความเข้าใจในสถานการณ์หรือเรื่องที่มีตัวแปรจำนวนมากที่มีความสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน สามารถคิดได้อย่างมีเหตุผลแก้ไขปัญหาต่างได้โดยการผลิตสินค้าและบริการที่ให้ผู้เรียนได้ผลิตสินค้าและบริการเอง ผู้เรียนได้เห็นสภาพจริงทำให้ผู้เรียนมองเห็นสภาพปัญหาได้ชัดเจนและเข้าใจปัญหาได้ดียิ่งขึ้นผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 11 – 13 ปีที่พัฒนาการคิดอย่างมีเหตุผลถึงขั้นเหมือนผู้ใหญ่ จึงทำให้ผู้เรียนได้รู้จักใช้ความคิด มีความกระตือรือร้นในการที่จะหาทางและข้อเสนอแนะที่ดีในการแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget. 1992 : 120) ที่กล่าวว่าเด็กที่อายุระหว่าง 11 – 12 ปีมีพัฒนาทางสติปัญญาในการคิดแบบมีแบบแผน (Stage of Formal) คิดในสิ่งเป็นนามธรรมอย่างมีเหตุผล เพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้

2.3 การสอนแบบสถานการณ์จำลอง มีกิจกรรมที่นักเรียนต้องศึกษาจากกรณีตัวอย่าง ได้มีการนำเสนอกรณีตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาสภาพที่แท้จริง โดยการใช้สื่อหลายประเภท เช่น เอกสารประกอบการเรียน รูปภาพ สไลด์ เป็นต้น ทำให้ผู้เรียนได้เห็นสภาพปัญหาชัดเจนเข้าใจปัญหายิ่งขึ้น จึงทำให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สายหยุด สมประสงค์ (2523 : 69 - 90) ที่กล่าวว่า การที่จะคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้นั้น ผู้สอนต้องจัดสถานการณ์ภายนอกต่าง ๆ เพื่อยั่วให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการเหล่านั้นแก้ปัญหา เช่น จัดสถานการณ์ที่เป็นสถานการณ์ใหม่ ๆ และวิธีแก้ปัญหาได้หลายวิธีมาให้ผู้เรียนฝึกฝนในการแก้ปัญหาให้มาก ๆ

จากเหตุผล 2 ประการข้างต้นเป็นการสนับสนุนข้อค้นพบที่ว่า การวิจัยครั้งนี้ทำให้ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสถานการณ์จำลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การสอนแบบสร้างสถานการณ์จำลองเป็นการสอนวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนเรียน

เอกสารอ้างอิง

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.กรุงเทพมหานคร** : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,2539
- กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553.
- สุภา กิจจาทร, **การสร้างสถานการณ์จำลอง**, (กรุงเทพมหานคร 2552), หน้า 29
- ทศนา แคมมณี. ศาสตร์การสอน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม, 2545.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. การสร้างและการพัฒนาแบบวัดผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักทดลองทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2540.
- วัฒนาพร ระเบียบทุกข์. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร : ต้นอ้อ, 2544.
- เนตตรา มูลดวง** ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง วิถีประชาธิปไตย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาสังคมศึกษา นักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลองมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05
- ทิพา ดวงตาเวียง** การวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่มกับการสอนแบบปกติพบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05